

Νεοελληνική Γλώσσα

A) Κείμενο:

(...) Καθώς απομακρύνεται ο έφηβος ψυχολογικά-συναισθηματικά από την ώριμη γενιά — που μέχρι τώρα τον κρατούσε από το χέρι — προσπαθεί να σταθεί μόνος του, ανεξάρτητος, χειραφετημένος, ελεύθερος· λέω προσπαθεί, αλλά το νιώθει ότι δεν μπορεί, γιατί το καταλαβαίνει πως η χειραφέτηση χωρίς οικονομική ανεξαρτησία είναι ουτοπία, είναι κάτι αδύνατο. Όταν μάλιστα ανάμεσα απ' άλλα προβλήματα του προστίθενται και κάποιοι παλμοί και διαφέροντα για τη δημιουργία οικυγένειας, σπιτιού, τότε ο έφηβος καταλαβαίνει και συνειδητοποιεί ότι είναι καταδικασμένος, για την ώρα τουλάχιστο, να μένει εξαρτημένος, αν και ποθεί να γίνει ανεξάρτητος.

(...) Οι έφηβοι νιώθουν τον κόσμο γύρω τους στενό και θέλουν να τον διεκρίνουν. Θεωρούν τους ώριμους γονείς τους «κοντόβωρους» και προσπαθούν να τους βάλουν γυαλιά να δουν πιο μακριά, νομίζουν πως η κοινωνία είναι μικρόψυχη οικοδομημένη κι επιθυμούν να της δώσουν μεγαλόψυχη. Πιστεύουν ότι ο κόσμος πάλιωσε και χρειάζεται ανακαίνιση και νιώθουν χρέος δικό τους να βοηθήσουν στην κατεδάφιση και την ανοικοδόμηση. Ο συναισθηματισμός τους είναι πλούσιος και δε θυσιάζουν να δοθούν ολόψυχα για τη δημιουργία νέου κόσμου, όπου θα βασιλεύει η δικαιοσύνη, η αρετή, η ελευθερία, ο ανθρωπισμός, όπου δε θα υπάρχουν άλλα προβλήματα, αδικία, φτώχεια, δυστυχία, καταστρεγμός.

Αντικρίνουν καθετί που η προηγούμενη γενιά δημιούργησε με διάθεση κριτική, κατακριτική. Είναι ανελέητοι, τίποτε δεν εγκρίνουν, όλα τα αποδοκιμάζουν, ούτε τερνιά, ούτε όσια, ούτε ωραία αφήνουν στη θέση του. Για όλα έχουν ένα καινούριο σχέδιο. Για όλα τα προβλήματα της ζωής και της κοινωνίας φταιει — κατά τη γνώμη τους — η ώριμη γενιά, το κατεστημένο που δεν τα έχει σχεδιάσει σωστά.

Είναι η στάση αυτή σωστή ή σφαλής; Πρώτα πρώτα, είναι φυσιολογική. Αν δε διαμαρτυρηθεί κανείς στα νιάτα του, τότε θα δείξει τη δημιουργική πνοή του; Αν δε ζητήσει χειραφέτηση, ποιος θα του δώσει σημασία; Αν δεν κριτικάρει τα όσα βλέπει και ακούει, πόσες άλλες ατέλειες θα έμεναν άθιχτες και πόση πρόοδος θα είχε χαθεί; Η κριτική των νέων δεν είναι κακόπιστη, είναι ειλικρινής, δεν είναι μικρόψυχη, είναι μεγαλόψυχη, δεν έχει κύριο στόχο το γκρέμισμα, αλλά την ανοικοδόμηση καλύτερου οικοδομήματος οραματίζοντας, τα αισθήματά τους είναι αγνά και καθαρά. Στην περσι των ωριμων αντιτάσσουν τα ιδανικά τους, ιδανικά που οι μεγάλοι προσφέρουν στους νέους, αλλά μόνο με λόγια που διαφεύδονται με πράξεις. Και νομίζουμε πως όσο περισσότερο αντάρτης και ασυμβίβαστος είναι ο άνθρωπος στα εφηβικά του χρόνια, τόσο δημιουργικότερος θα γίνει αργότερα, γιατί περισσότερη γεύση θα έχει πάρει από τα προβλήματα της ζωής. Οριμάζει ο νέος παλεύοντας με την ώριμη γενιά, ωριμάζει διεκδικώντας ανεξαρτησία, ανδρώνεται στο στίβο της αντιδικίας, της αμφοβήτησης και της αντίρρησης. Δεν ξεκινάει από πνεύμα αρνητικό και μικρόψυχο, αλλά από διάθεση αναδημιουργίας του κόσμου (...)

Αυτή είναι η εφηβική ψυχική ακόρεστη για όλα, αντικανοποίητη απ' όλα. Ακατανοητή για τους ώριμους και ανήσυχη. Μα με την ανησυχία ωριμάζει και με το γκρέμισμα μάθαινει αόριστο να οικοδομήσει. Αντί να φοβηθούμε τον έφηβο, πρέπει να δοκιμαστούμε να συνεννοηθούμε μαζί του και να χρησιμοποιήσουμε την ορμή του δημιουργικά· αλλά οφείλουμε να είμαστε ειλικρινείς μαζί του. Αλλιώς δε θα είναι φταίξιμο δικό του, αν κάποτε νιώσουμε πως βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα εξαγριωμένο θηρίο· το δικό του θα είναι δικό του.

(...) Θα είμαστε δικαιότεροι αν πρώτα ενοήσουμε ότι η αντίρρηση είναι πράξη δημιουργική και χρήσιμη, για δύο λόγους, γιατί (από την πλευρά των νέων) είναι υπεύθυνη απάντηση της ύπαρξής τους, γιατί (προς την πλευρά της ώριμης γενιάς) είναι υπόδειξη χρέους, αποκάλυψη πληγών που χρειάζονται θεραπεία, υπόδειξη δρόμου που οδηγεί έξω από τα τέλματα. Λες δούσε (συναφίζοντας, συναυρώντας) ποικίλες εκδηλώσεις, τα ζητούν τα τελευταία 10-15 χρόνια οι νέοι: Περισσότερη δικαιοσύνη, πλουσιότερη παιδεία, λιγότερη οικοκρατία, περισσότερη εντιμότητα στο δημόσιο βίο.

Αν οι απαιτήσεις αυτές θίγουν πληγές δικές μας, τούτο δεν είναι λόγος να μην επιδοτούμε στη βερακπεία τους: αν κωφεύσουμε στην «αντίδραση», οι πληγές βαθαίνουν και η απλή αντίρρηση παίρνει όατερα μορφή έντονης διαμαρτυρίας: αν εμπυδίσουμε την εκδήλωσή της με περιφρόνηση, βία ψυχολογική ή άλλη βαναυσουργία, τότε θα πάρει τη μορφή κρυφής ανοιχτής ανταρσίας, που κλείνει το δρόμο για συνενώηση και λύνεται μόνο με την τελική ήττα και το μαρσαμό. Φαινομενικά είναι εύκολη η νύα της ώριμης γενιάς, γιατί διαθέτει όλους τους μηχανισμούς οργάνωσης. Αλλά θα πρόκειται για νύα ή για αυτοκτονία; Ανεξάρτητα από το ότι τελικά η δικαιοσύνη είναι που νικάει, στις ώρες εθνικών κρίσεων — που δεν μπορούμε να τις θεωρούμε απρόσμενες — ποιοι θα συντρέξουν; οι απόμαχοι; οι θεσιθήρες; οι ασθενείς; ή οι ταπεινωμένοι νέοι; Και πού ναμίζετε ότι θα έχουν βρει στα μεταξύ ιδεολογική καταφυγή, αν ατό μας θα έχουν απογοητευτεί; Η ευθύνη θα είναι δική τους ή δική μας; (...)

(Φ.Κ. Βώρος, Δοκίμα για την Παιδεία)

Β) Παρατηρήσεις:

1) Να διατυπώσετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

2) α) Το κείμενο επιδοκιμάζει την επαναστατικότητα των νέων θεωρώντας τη φυσιολογική και υγιή. Θεωρείτε πως αυτή η προσέγγιση απεικονίζει σε γενικές γραμμές τη στάση της κοινωνίας των ενηλίκων απέναντι στους νέους; Αναπτύξτε σε μια παράγραφο.

β) « Όσο περισσότερο ανάρτης και ασυμβίβαστος είναι ο άνθρωπος στα εφηβικά του χρόνια τόσο δημιουργικότερος θα γίνει αργότερα». Να σχολιάσετε αυτή τη θέση σε μια παράγραφο.

3) Να γράψετε τέσσερα (4) ζεύγη αντίθεσης Σχήματος Λόγου, που μπορείτε να βρείτε μέσα στο κείμενο και να απαντήσετε στο γιατί ο συγγραφέας τα χρησιμοποίησε. (Απάντηση για όλα μαζί)

4) α) χειραφέτηση, ουτοπία, ανελέητη, εγκρίνουν, κατεστημένο.

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο

γ) σφαλερή, αντιτάσσουν, ακόρεστη, τέλματα, κωφεύσουμε.

δ) Να γράψετε από ένα συνώνυμο.

5) Να πείτε με διαφορετικό τρόπο άλλα ισοβαρή, νοηματικά και περισσότερο κέτανοητά:

Π Οι έφηβοι νιώθουν τον κόσμο γύρω τους και θέλουν να τον διευρύνουν.

- Οι έφηβοι προσπαθούν να βάλουν γυαλιά στους γονείς τους.

- Ο νέος ανδρώνεται στον στίβο της αντιδικίας.

- Στις ώρες εθνικών κρίσεων ποιοι θα συντρέξουν; Οι απόμαχοι; Οι θεσιθήρες;

6. Συμπληρώθηκαν 39 χρόνια από το 1968 που θεωρείται έτος εξέγερσης των νέων σε πολλές χώρες: (Γαλλικός Μάης του 68, Άνοιξη της Πράγας, Αντίθεση στον πόλεμο τους Βιετνάμ). Ένας μεγαλύτερός σου και γνωστό πρόσωπο σε σένα, θεωρεί πως οι νέοι σήμερα δε θα μπορούσαν να προκαλέσουν να προκαλέσουν ή να δημιουργήσουν κάτι αντίστοιχο, γιατί το κοινό όραμα για ένα καλύτερο μέλλον έχει επισκιαστεί ή νικηθεί από την επιδίωξη της ατομικής ευημερίας. Να απαντήσεις προς το πρόσωπο αυτό κριτικάροντας τις θέσεις του, σε μια επιστολή σου που να έχει έκταση 700- 800 λέξεων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ